

Aan het woord...Leo Bruinzeel

Aan de oever van het Winsumerdiep spreek ik bij goede koffie met de meest recente versterking van het team van Programma naar het Rijke Waddenzee: Leo Bruinzeel. Leo is een bevlogen vogel- en natuurliefhebber, die met passie over zijn werk spreekt. Hieronder het verslag.

Wie ben je?

Ik ben Leo Bruinzeel en ik werk als ecooloog bij de Vogelbescherming. In januari nam ik het stokje bij PRW over van mijn oud-collega Jonna van Ulzen, die naar het Wereld Natuur Fonds ging. Ik wou graag bij PRW werken, omdat mijn hart ligt bij het enige stukje oernatuur van Nederland: de Waddenzee. Het is daarom een fantastisch natuurgebied.

Fascinatie met vogels en de Wadden

Ik ben mijn hele leven bezig met vogels. Deze passie ontstond vanaf mijn zesde, omdat ik het gewoon fantastisch mooie beesten vind. Het begon met een verrekijker in de achtertuin, en na vogeltochten met vrienden en een zomerkamp in augustus op Vlieland was ik helemaal verkocht. Als je als vogelaar in augustus op Vlieland komt, weet je niet wat je ziet. In je achtertuin zie je op een mooie dag 20 vogels. Daar zie je tijdens één getij honderdduizenden vogels. Achteraf is daar ook de kiem gelegd voor de fascinatie voor de Wadden.

Studie en promotie

Ik heb biologie gestudeerd in Amsterdam en later in Groningen. Tijdens de studie kwam ik in aanraking met de grote internationale Waddenonderzoekers en werd de Waddenzee vogelpassie ook een internationale passie. In mijn studietijd deed ik verschillende onderzoeken, allen naar vogels. Zo deed ik aan de Rijksuniversiteit Groningen onderzoek naar de kanoetstrandloper bij Theunis Piersma en naar brandganzen bij Maarten Loonen. Mijn onderzoek bracht mij langs verschillende plaatsen aan de Flyway, zoals Spitsbergen en Zuid-Afrika.

Voor mijn promotieonderzoek zat ik 5 jaar tussen de Scholeksters op Schiermonnikoog. Daarbij onderzocht ik hoe jonge vogels in de populatie komen. Hoe verloopt het proces van een vogel om een broedvogel te worden? Tijdens dat onderzoek kreeg ik een connectie met de Vogelbescherming omdat toen de kokkel en mosselvisserij speelde en zij iemand nodig hadden die bij de Raad van State getuige-deskundige was.

Door mijn onderzoeks- en praktijkervaring weet ik van alles over hoe vogels leven en functioneren, desondanks blijft het tot op heden een volledige puzzel om het leven van vogels en hun omstandigheden te verbeteren.

Onderzoek naar vogelgriep in Zuid-Afrika

Na mijn promotie woonde ik 3 jaar in Zuid-Afrika. Daar deed ik onderzoek aan de universiteit van Kaapstad tijdens de uitbraken van vogelgriep. Hiervoor zette ik een onderzoek op in de vier zuidelijke landen van Afrika (Namibië, Botswana, Zimbabwe en Zuid-Afrika). Ik ving vogels en nam monsters om te achterhalen welke variant van het virus zij hadden.

Dit bracht vele avonturen en uitdagingen met zich mee. Al hobbelen we vanuit verre oorden met een jeep met monsters in vloeibaar stikstof naar Zuid-Afrika. Eén keer belden we met de moeder der wanhoop aan bij een boerderij voor stikstof. Stikstof verdampt namelijk langzaam en het was hierdoor onderweg opgeraakt. De boer bleek als een wonder dit toch te bezitten, waardoor wij de monsters in goede conditie konden thuisbrengen. Toen onze contracten afliepen, ging ik met mijn gezin, mede vanwege de veiligheidssituatie, terug naar Groningen. Hierna heb ik 10 jaar als consultant bij Altenburg en Wymenga uit Veenwouden gewerkt.

Hoe ben je met PRW in aanraking gekomen?

Als consultant deed ik opdrachten voor PRW en hierdoor maakte ik al kennis met Michiel Firt en Hein Sas. Toen de kans zich voordeed om Jonna bij PRW op te volgen, twijfelde ik geen moment. Na 10 jaar consultancy wou ik dichterbij het vuur zitten en meer invloed krijgen op hoe Nederland er uit ziet. Na 10 jaar vogelonderzoek, 10 jaar bedrijfsleven, ga ik op voor 10 jaar natuurbescherming. De cirkel is nu rond wat mij betreft.

Waar werk je momenteel aan en met wie werk je daarin samen?

Voor de Vogelbescherming werk ik aan het verduurzamen van de visserij in het IJsselmeer, en aan de energietransitie rondom het IJsselmeer. Daarnaast ben ik betrokken bij het landelijk overleg over windmolens. De Vogelbescherming is voorstander van de verduurzaming van energie, maar de windmolens moeten zo geplaatst worden dat zo weinig mogelijk vogels slachtoffer worden van de wieken. Helaas zijn er in Nederland veel locaties met weinig biodiversiteit. Deze locaties kunnen in sommige gevallen benut worden voor windenergie, wat mijn inziens wellicht een tijdelijk middel is om klimaatdoelstellingen te halen. Met de Coalitie Het Blauwe Hart Natuurlijk (een samenwerking van verschillende natuurorganisaties) werk ik daarnaast aan het verbeteren van de ecologische kwaliteiten van het IJsselmeer.

Klimaatdashboard

Binnen PRW werk ik met Hein Sas aan het klimaatdashboard voor trekvogels. Het eerste dat we hiermee willen bereiken is dat er over het klimaat wordt gepraat en nagedacht, en we het niet parkeren totdat het acuut wordt. Hoe kunnen we bij alle andere maatregelen die we voorzien al met een schuin oog rekening houden met het klimaat? En waarom staat een populatie op rood of groen? Het is goed om hierover te communiceren en een klimaatdashboard maakt één en ander inzichtelijk. Wij stimuleren hier het werken met een deel van de werkelijkheid, omgaan met onzekerheid en bedrijven post-normale wetenschap. En bevorderen zo de gedachte om actie te ondernemen op aannemelijkheid, als het maar grote voordelen heeft.

Op het moment zijn wij met ministeries en met deskundigen in gesprek over hoe het dashboard bestuurlijk kan landen en wie de probleemeigenaar wordt. Ondertussen gaan we ook verder met de invulling ervan. Het dashboard is nieuw in de wetenschap en in de trilaterale community wordt daarom meegekeken. Het is met name een communicatiemiddel. Wat weten we, wat denken we en wat gaan we verwachten? De grootste uitdaging van de toekomst is de natuurlijke veerkracht van het gebied te versterken en de robuustheid van het systeem te vergroten.

Hoe zie jij het Waddengebied van de toekomst voor je?

Ik zie een waddengebied voor me die groter is geworden, en ik zie een brede natuurzone langs de kust, van Nieuwstatenzijl tot Kornwerderzand. Daar zie ik voor me een waanzinnig rijke wereld met zoete, brakke en zoute natuur, afgewisseld met recreatieve voorzieningen en nieuwe teelten. Eigenlijk zie ik de sfeer van de Waddeneilanden uitgerold over het hele Waddengebied.

Wat wil je de lezers van deze nieuwsbrief nog meegeven?

Ik vind het heel belangrijk dat er plekken zijn waar mensen met verschillende disciplines en verschillende kokers problemen aanvielen. Zo veel problemen in Nederland worden sectoraal aangepakt (stikstof, woningbouw, mobiliteit etc.). Het is erg belangrijk om schotjes weg te halen en vanuit verschillende invalshoeken problemen te benaderen om tot nieuwe en creatieve oplossingen te komen.